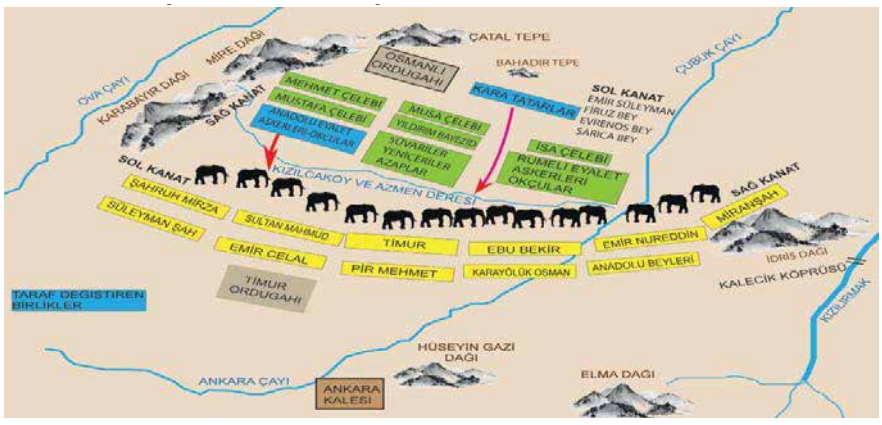
TARİH Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU TÜRK DEVLETLERİNİN LİDERLİK MÜCADELESİ

TÜRK CİHAN HÂKİMİYETİ MEFKÛRESİ NEDİR ?

Türk hükümdarlarının, dünyadaki diğer devlet ve milletleri hâkimiyeti altına alarak yönetmesi fikrine "Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi" denmiştir. Türk tarihinde, devlet kurma ve yönetme yetkisinin ilahî olarak hükümdara verildiğine inanılmış ve buna kut inancı denmiştir. Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi, İslamiyet'in kabulünden sonra Nizam-ı Âlem fikri ile birleşerek Osmanlı Devleti tarafından ileri seviyeye taşınmıştır. Türklerde hiçbir devirde önemini yitirmeyen bu ideal, Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Devri'nde Yıldırım Bayezid ile Timur'u karşı karşıya getirmiştir.

TİMUR'UN SEFERLERİ

Timur, Anadolu'ya gelmeden önce Karadeniz'in kuzeyine seferler düzenleyerek Altın Orda Devleti'nin parçalanmasına neden olmuştur. Altın Orda Devleti'nin parçalanmasıyla Rusların, güney ve doğuya yayılmasının önü açılmış ve zamanla Moskova Knezliği güçlenerek Rus Çarlığı hâline gelmiştir.

ANKARA SAVAŞINA GİDEN SÜREÇ

Batı'daki durumunu 1396 Niğbolu Zaferi ile kuvvetlendirmiş olan Yıldırım Bayezid, yönünü İstanbul'a çevirmiş ve Bizans'ı ortadan kaldırmak üzere harekete geçmiştir.1393'te Bağdat'ı alarak buradaki Celâyirlilere son veren Timur; İran, Kafkasya ve Azerbaycan'ı ele geçirerek topraklarını batı yönünde genişletmiştir. Timur, Celâyirli ve Karakoyunlu Devleti'nin topraklarını ele geçirince Celâyir Hükümdarı Ahmet ve Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf, Yıldırım Bayezid'e sığınmıştır. 1400 yılında Anadolu'ya giren Timur, Sivas'ı işgal ederek yağmalamıştır. Sivas'ın yağmalanmasından sonra Timur ile Yıldırım Bayezid'in arası açılmıştır. Ankara Savaşı'nın sebeplerinden birisi de Yıldırım Bayezid'in Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlarken topraklarını aldığı beylerin Timur'a sığınmasıdır.

Suriye Seferi sırasında, Yıldırım Bayezid'e gönderdiği mektuplarda Timur; Yıldırım Bayezid'den kendi hâkimiyetini tanımasını, Karakoyunlu Hükümdarı Kara Yusuf'un kendisine teslim edilmesini, şehzadelerden birinin rehine olarak kendisine gönderilmesini ve Anadolu beylerinden alınan toprakların eski sahiplerine geri verilmesini istemiştir.

Timur'un isteklerini Yıldırım Bayezid'in reddetmesi üzerine Timur, büyük bir ordu ile Anadolu'ya girmiş, Ankara'ya kadar ilerlemiştir. Osmanlı ordusu bu gelişmeler üzerine harekete geçmiş ve Ankara yakınlarındaki Çubuk Ovası'nda iki ordu savaş düzeni almıştır. Yıldırım Bayezid'in ordusunda Kapıkulu askerlerinin yanında, Sırp kuvvetleri, Ulahlar ve ele geçirilen Anadolu beyliklerinin kuvvetleri ile az miktarda Tatar kuvveti bulunuyordu. Bu savaşta Timur adına fark oluşturan unsur ise ordusunda eğitimli savaş fillerinin bulunmasıdır.

ANKARA SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

İki ordu arasında yapılan savaşı 28 Temmuz 1402'de Timur kazanmıştır. Yıldırım Bayezid esir düşmüş ve Akşehir'de vefat edene kadar esaret altında kalmıştır. Ankara Savaşı sonucunda Timur, Türk beyliklerine eski topraklarını geri vermiş ve böylece Anadolu Türk birliği bozulmuştur. Bu savaşın en önemli sonuçlarından birisi de Bizans İmparatorluğu'nun bir müddet daha yaşaması ve İstanbul'un Fethi'nin yarım asır gecikmiş olmasıdır. Osmanlıların Balkanlarda yaptığı fetihler durmuş, Osmanlı Devleti'nin sınırları 1389'daki hâline geri dönmüştür. Yıldırım Bayezid'in oğulları arasında başlayan taht kavgaları nedeniyle Osmanlı Devleti, **Fetret Devri**'ne girmiştir.

SORULAR

1. 1402'de Osmanlı Devleti ve Timur Devleti arasında yapılan Ankara Savaşı'nın sebepleri arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

A) Timur ve Yıldırım Bayezid arasında onur kırıcı mektuplaşmaların olması

B) Timur'un çıkacağı Çin seferi öncesinde batı sınırlarını güvence altına almak istemesi

C) Topraklarını kaybeden Anadolu beylerinin, Osmanlı Devleti'ne karşı Timur'u kışkırtması

D) Osmanlı Devleti'nin, Fetret Devri'ne girmiş olması

E) Osmanlı Devleti'nin, kendisine sığınan Celayiroğlu Ahmet ve Kara Yusuf'u Timur'a iade etmemesi

Cevap: D

2. Aşağıdakilerden hangisi Ankara Savaşı'nın sonuçlarından biri değildir?

A) Anadolu Türk siyasi birliği bozuldu.

B) Osmanlı Devleti Anadolu'da toprak kaybetti

C) İstanbul'un Fethi yarım asır gecikti.

D) Yıldırım Bayezid, Timur 'a esir düştü.

E) Osmanlı Devleti Balkanlarda toprak kaybetti.

Cevap: E

3. Ankara Savaşı'nın aşağıdaki sonuçlarından hangisi Anadolu'da Türk siyasi birliğinin parçalandığının kesin kanıtıdır?

A) Osmanlı Devleti'nde taht değişikliğinin yaşanması

B) Beyliklerin bağımsızlıklarını ilan etmesi

C) Anadolu'da tarım alanlarının zarar görmesi

D) Akkoyunluların, Osmanlı Devleti'ni tehdit etmeye başlaması

E) İstanbul'un fethinin gecikmesi

Cevap: B